

## Het spook van de herstructurering

# Nestlé, stilte voor de storm

Het is weer even rustig bij de Nederlandse vestigingen van Nestlé. Bij het overleg tussen bonden en directie op 10 oktober j.l. is besloten externe deskundigen aan het werk te zetten. Op dit moment werken drie bureaus aan het onderzoek of en, zo ja, hoe de verschillende Nestlé-bedrijven in Nederland open kunnen blijven. En hoeveel mensen er kunnen blijven werken.

De directie zelf is ook bezig met een onderzoek, maar wat dat voorstelt is voorslagnog in nevelen gehuld. We moeten wachten tot 10 december. Dan moeten de resultaten van die onderzoeken bekend worden.

De uitslag is van belang voor de vraag of er verdere acties komen. Bij de Voedingsbond FNV is men in gespannen verwachting.

### Herstructurering

Wat bij Nestlé Nederland gaande is, valt bij vrijwel alle grote multinationale ondernemingen te constateren. Op zoek naar de plaatsen waar de meeste winst gemaakt kan worden, wordt over bijna de hele aardbol geschoven met productie-eenheden en vestigingsplaatsen. De markt regeert en wat er met de mensen gebeurt is bijzaak.

Het is voor de betrokken vakbonden uiterst moeilijk om onder die omstandigheden greep te krijgen op wat er gebeurt. Beslissingen van verstrekkende betekenis worden genomen in verafgelegen en ondoordringbare directiekantoren. Daar worden in alle

rust strategieën ontwikkeld en op het moment dat men daar de tijd gekomen acht om tot handelen over te gaan, worden de mensen in de bedrijven voor een voldongen feit gesteld.

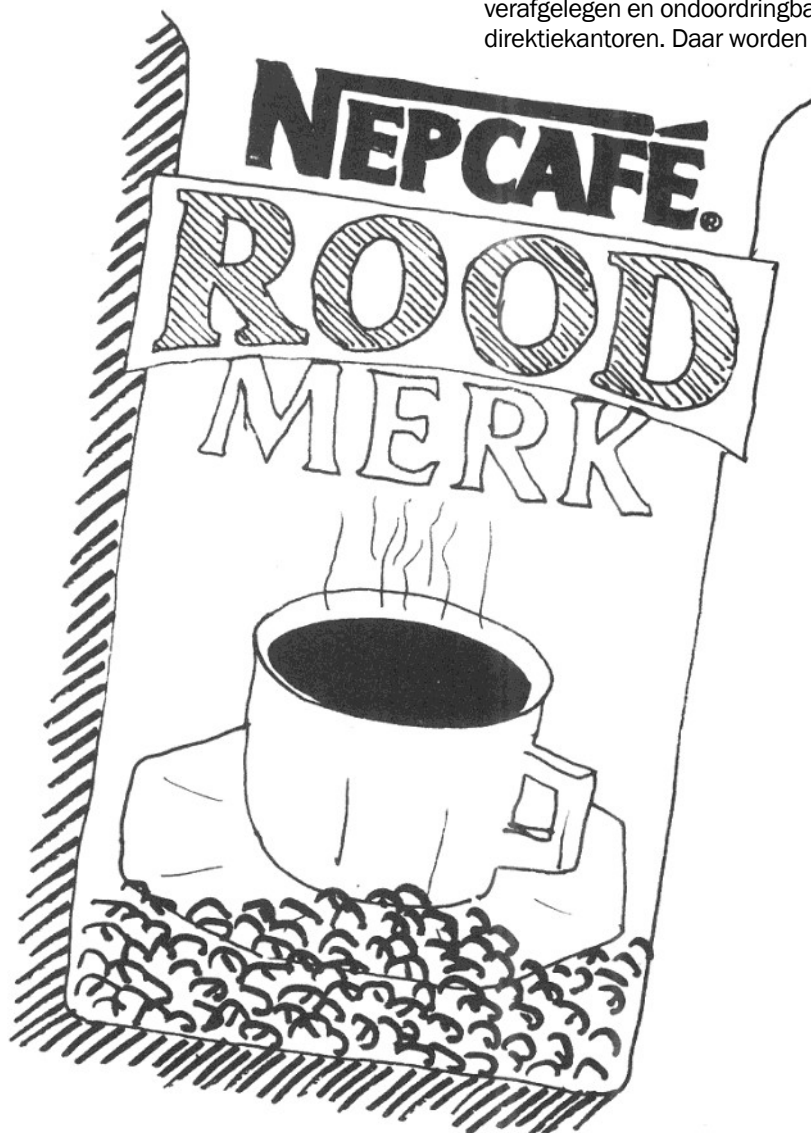
Helemaal voldongen is zo'n feit dan wel niet altijd, maar het lukt de bonden en de mensen op de werkvloer maar zelden de eenmaal genomen directiebesluiten terug te doen draaien. Ford Amsterdam is er een intussen klassiek voorbeeld van hoe zelfs een goed georganiseerd verzet niet kan voorkomen dat een bedrijf dicht gaat.

Wat dat betreft zal de Voedingsbond FNV het dan ook nog moeilijk krijgen. De plannen van de Zwitserse topdirectie zijn al in een vergevorderd stadium. Men is bezig een fabriek op poten te zetten in Egypte en de plannen voor een vestiging op de Filippijnen zijn prakties klaar.

Nu is het voor het concern natuurlijk ook onvoordelig - en slecht voor de concurrentiepositie - om de productie van bijvoorbeeld poederkoffie of melkpoeder op meerdere plaatsen tegelijk te doen plaatsvinden. Er zullen, op grond van overwegingen van winstmaximalisatie, heus wel 'goede' argumenten zijn voor het sluiten van productie-eenheden in het ene land en het opzetten dan wel uitbreiden van andere elders. De vraag is alleen: wie beslist daarover? En wie draait er voor de sociale gevolgen op?

### Rookgordijnen en verdeeltechnieken

Nog afgezien van de vraag of de aangekondigde ontslagen - 614 volgens de directie, maar enkele honderden meer volgens de Voedingsbond FNV - nu echt wel nodig zijn, van een behoorlijk sociaal afvloeiingsplan is bij Nestlé Nederland in het geheel geen sprake. Directeur De Man hult zich in een afwerend stilzwijgen wanneer bond en personeel dit aspect aan de orde stellen. Hij weet niets beters dan bij herhaling te stellen: "De bond moet maar naar de rechter stappen. De maatregelen zijn nodig. De markt voor gekondenseerde melk is ingezakt. Wij zijn als Nederlandse poot van de multinational zelf verantwoordelijk. Ik kan echt niet mijn hand in Zwitserland ophouden als het hier slecht gaat." Het enige min of meer duidelijke



van wat meneer De Man te vertellen heeft, zit in dit laatste zinnetje. De mensen kunnen hoog of laag springen, poen komt er niet op tafel. En verder moet men bij de heren in Zwitserland zijn - en die geven niet thuis.

Nu is het bepaald niet zo dat de nederlandse directie gelaten afwacht welke ontwikkelingen er zullen volgen. Men is wel degelijk actief. Toen de ontslagplannen bekend werden braken er ondermeer bij de vestigingen in Rotterdam en Scharsterbrug stakingen uit. Die laatste werd alweer betrekkelijk gauw beëindigd. Er zou immers nader overleg komen en dat moest afgewacht worden. Dat lijkt op het eerste gezicht een redelijke houding. Maar er zal wél een adder onder het gras. De statuten van de Voedingsbond FNV schrijven - net als bij de meeste andere bonden - voor dat bij een besluit tot het uitroepen of voortzetten van een staking een meerderheid van driekwart der uitgebrachte stemmen vereist is. De Nestlé-directie wist dat natuurlijk ook en slaagde er in een vrij groot aantal leden van het hogere personeel naar de betreffende vergadering te krijgen. Die leden, die je anders nooit op vergaderingen ziet, stemden tegen de voortzetting van de staking en zo werd de vereiste driekwart meerderheid niet gehaald. De beproefde verdeel- en heerstactiek had weer eens voortreffelijk gewerkt.

Niet alleen in Nederland staan banen op de tocht. Ook in West-Duitsland gaat er gereorganiseerd worden - een eufemisme voor sluiting, inkrimping, ontslagen. Daar staat tegenover dat er voor Nescafé in Frankrijk al fors geïnvesteerd is. Daar wordt op uitbreiding van de productie gerekend. Het komt er op neer dat er wereldwijd geschoven wordt met productie-eenheden en dat het steeds meer zo wordt dat niemand van de personeelsleden nog weet of hem/haar morgen ontslag boven het hoofd hangt. Zo werkt het vrije marktmechanisme. Dat brengt ook mee dat, waar bijvoorbeeld in Nederland bedrijven dicht gaan, er in Egypte 54 miljoen gulden nieuw geïnvesteerd wordt.

### **Asociaal beleid**

Is het 'saneringsplan' van Nestlé Nederland op zichzelf al erg genoeg, de manier waarop het wordt aangekondigd en uitgevoerd doet je haren te berge rijzen.

Het is in het bedrijfsleven al jaren niet ongebruikelijk dat directies massaontslagen aankondigden met het argument (of de smoes) dat de afzet terugliep of dat de loonkosten zozeer de pan uitgerezen waren dat er niet meer met het buitenland gekonkurreerd kon worden. Directeur R. de Man van Nestlé Nederland kwam en komt met soortgelijke verhalen.

Met name voor de gekondenseerde melk zouden er nog nauwelijks afzetmogelijkheden bestaan. Goed, laten we even aannemen dat dat zo is - want het is ons, precies als de personeelsleden, niet toegestaan in de boeken te kijken - de manier waarop dat gepresenteerd wordt tart iedere beschrijving. Er werd eerst voorgesteld over de hele linie - acht vestigingen - in te krimpen. Dan verandert het 'inzicht' van de heer De Man en neemt hij dat weer terug. Het ene ogenblik krijgen de vakbonden te horen dat "het diepste dal in Nederland gepasseerd is". Het andere ogenblik vertelt hij weer dat het teruglopen van de zuivelexport structureel is en dat er vérgaand afgeslankt moet worden. En terwijl ieders hoofd al omliep van al die verschillende 'plannen' komt meneer De Man half oktober met zijn nieuwste saneringsplan. Dat komt er op neer dat van de ruim 2.050 arbeidsplaatsen er 614 vervallen. De Voedingsbond FNV rekent trouwens, zoals gezegd, op enkele honderden meer. Dat alles gaat gepaard met een litanie van overbekende gemeenplaatsen over de hoge loonkosten in Nederland, de gekelderde dollar en de opgelopen olieprijs. Maar nergens worden die beweringen met concrete cijfers en gegevens onderbouwd. Meneer De Man slaagde er zelfs tegenover de pers niet in ook maar iets konkreets over het voetlicht te brengen. O ja, er was toch iets konkreets: tegenover de pers verklaarde onze directeur dat hij voor de sociale opvang 20 miljoen gulden beschikbaar had. Maar bij de presentatie, diezelfde ochtend, van het saneringsplan aan de vakbonden houdt hij over die 20 miljoen zijn kiezen stijf op elkaar.

### **Akties**

Als het aan meneer De Man ligt wordt er met de vakbonden alleen nog maar onderhandeld over het aantal ontslagen. De vakbonden trappen daar vooralsnog niet in. Met name de Voedings-

bond FNV wil eerst wel eens overtuigende gegevens waaruit de noodzaak van de sanering blijkt. In ieder geval heeft het onbeholpen optreden van meneer De Man het voordeel dat de bonden ruimte hebben voor het voeren van vertragingstactieken en het mobiliseren van de leden.

Dat akties zeer wel tot de mogelijkheden behoren, is begin oktober al gebleken. Toen gingen de mensen van de Nestlé-fabrieken in Rotterdam en Scharsterbrug in staking. Kort daarna ging Nestlé Gorinchem plat, al bleef het daar bij een werkonderbreking van een halve dag. De Voedingsbond CNV distantieerde zich - traditiegetrouw, zou je haast zeggen - van de staking. Die vond het "nog te vroeg". Bij de Voedingsbond FNV zei men: "De mensen zijn zo kwaad dat ze eenvoudig niet meer te houden zijn. Ze willen stoom afblazen en de directie duidelijk maken dat ze de saneringsplannen en gedwongen ontslagen hoe dan ook niet pikken."

Er is ook nog een delegatie van Nestlé-mensen naar het hoofdkantoor van Nestlé Nederland in Diemen gegaan. Maar daar werden ze van het verhaal van meneer De Man niet veel wijzer. Het wachten is nu op 10 december. Dan valt de beslissing. De Voedingsbond FNV heeft al aangekondigd dat bij het uitblijven van een (gunstige) beslissing de druk opgevoerd gaat worden. Wat we ons daarbij moeten voorstellen? Daarover laat men zich niet uit - denklijk is dat op dit moment ook het verstandigste.

*Rein van der Horst*